

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Celem badania jest przeprowadzenie kompleksowej analizy empirycznej, ekonomicznych, instytucjonalnych i społecznych determinant kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w Polsce na tle innych państw EŚW (m.in. Czechy, Węgry, Słowacja) oraz całej UE. Ponieważ w gospodarce zachodzą sprzężenia zwrotne między sektorem realnym a finansowym, dlatego w projekcie zbadane będą również determinanty wyników banków. Całościowa analiza relacji, siły powiązań między sektorem gospodarstw domowych a sektorem finansowym oraz sektorem przedsiębiorstw niefinansowych, a sektorem finansowym zostanie zbadana z wykorzystaniem technik analiz na danych panelowych. W badaniu będzie się starano odpowiedzieć również czy istnieje asymetria dotycząca determinant rynku kredytowego między państwami EŚW a państwami UE-15. Polski sektor finansowy, jak większość sektorów europejskich jest oparty na bankach, dlatego w badaniu skupiono się głównie na analizie relacji banków z gospodarstwami domowymi i przedsiębiorstwami niefinansowymi. Głównym produktem bankowym finansującym gospodarkę jest kredyt. Dlatego projekt głównie będzie się skupiał na determinantach różnego rodzaju kredytów bankowych, ale też na determinantach stabilności sektora finansowego ponieważ to właśnie ewentualne problemy z obsługą kredytu bankowego przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa prowadzą często do kryzysów systemowych.

W celu weryfikacji hipotez badawczych zostaną wykonane dwie analizy: jakościowa i ilościowa. Analiza jakościowa pozwoli na określenie wielkości, skali, oraz kanałów oddziaływań i przenoszenia się szoków z gospodarki realnej do sektora finansowego oraz ich sprzężeń zawrotnych. Natomiast analiza ilościowa pozwoli na określenie wpływu tych kanałów na gospodarkę realną zarówno od strony konsumentów jak i przedsiębiorstw niefinansowych. Oba modele zarówno w skali mikro jak i makro będą oparte na danych panelowych, składających się z danych z banków z państw regionu takich jak: Polska, Węgry, Czechy, Słowacja. W skali makro obejmie analizę determinant poszczególnych rodzajów kredytu bankowego (dla gospodarstw domowych i dla przedsiębiorstw) w państwach UE oraz czynników makroekonomicznych.

Doświadczenia globalnego kryzysu finansowego pokazały, jak ważna jest polityka makroostrożnościowa w celu utrzymania gospodarek na ścieżce zrównoważonego długookresowego wzrostu gospodarczego. Dodatkowo globalny kryzys pokazał jak ważne jest badanie związków między sektorem finansowym, a innymi elementami polityki gospodarczej, w szczególności związków między sektorem finansowym i realnym gospodarki oraz badanie kanałów i kierunków oddziaływań. Bardzo szybki wzrost akcji kredytowej wiążący się z silnymi zmianami cen aktywów, stanowi bezpośrednią przyczynę kryzysów finansowych. Ponadto boomy kredytowe powodują, że banki koncentrują się na coraz większych zyskach pomijając monitorowanie i właściwą ocenę ryzyka, co prowadzi do wzrostu kredytów zagrożonych i problemów sektora bankowego. Dodatkowo, problemy z regulowaniem zobowiązań przez klientów, mogą doprowadzić do zaprzestania akcji kredytowej przez instytucje finansowe, co stanowi zagrożenie dla rozwoju gospodarczego. Struktura rynku kredytowego wynika z jednej strony z popytu podmiotów realnej sfery gospodarki na różne kategorie kredytów, a z drugiej – uzależniona od strony podażowej, czyli zdolności i gotowości banków do ich udzielania, wynikających m.in. ze zróżnicowania rentowności, ryzyka oraz wymogów kapitałowych dla różnych produktów bankowych. Zależy również od strony popytowej, w tym od sytuacji makroekonomicznej. W przypadku przedsiębiorstw zależy od dostępności alternatywnych źródeł finansowania, od ich sytuacji finansowej przedsiębiorstw oraz możliwości finansowania wewnętrznego, w przypadku gospodarstw domowych zależy od ich ograniczania budżetowego (m.in. ubóstwa, wykluczania finansowego) oraz ich preferencji. Przedstawiony temat jest o tyle ważny, iż obecnie na arenie międzynarodowej, jak również w Polsce trwają prace i dyskusje dotyczące zabezpieczenia stabilności sektora bankowego, polityki makroostrożnościowej oraz możliwości postępowania w przypadku wystąpienia kolejnych kryzysów bankowych.